

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu

OSNOVNI PODATCI

Ime i prezime	Ana Boban Lipić
Zvanje	prof. psihologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	18. gimnazija, Zagreb
Adresa elektroničke pošte	ana.bobanlipic@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Jesu li muškarci i žene ravноправni?
Predmet (ili međupredmetna tema)	MPT Građanski odgoj i obrazovanje
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	Sat razrednika Građanski odgoj i obrazovanje izvannastavna aktivnost)
Razred	7. razred

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	goo A.3.3. Promiče ljudska prava.
Tijek nastavnog sata	U prilogu
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	U prilogu
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	U prilogu
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	U prilogu
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	U prilogu

DODATNI ELEMENTI¹

Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	Vjerouauk, MPT Osobni i socijalni razvoj; MPT Učiti kako učiti OŠ KV C.8.1.
--	--

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

	<p>Učenik prepoznaje i analizira današnje predrasude prema ljudima te u svjetlu Isusova odnosa prema drugima prosuđuje vlastite stavove i ponašanja u svom okruženju.</p> <p>osr B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih</p> <p>osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.</p> <p>uku A.3.1. 1.Upravljanje informacijama Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema. uku A.3.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja. uku B.3.4. 4. Samovrednovanje/ samoprocjena Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje. uku D.3.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Rad u paru i skupini – MPT Učiti kako učiti i Osobni i socijalni razvoj Rad na zadatcima: (procjena tvrdnji; Opća deklaracija o ljudskim pravima UN-a, rad na tekstu)– MPT Učiti kako učiti i Osobni i socijalni

	razvoj, Vjeronomak
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	Radni materijali otisnuti s većim fontom za učenike s disleksijom, disgrafijom i slabovidne.
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijijske i interaktivne sadržaje	https://www.ted.com/talks/kavita_ramdas_radical_women_embracing_tradition
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	

PRIPREMA ZA NASTAVNU JEDINICU IZ GOO-a

Nastavna jedinica: Jesu li muškarci i žene ravnopravni?

Ključne riječi: ljudska prava, diskriminacija, spolni stereotipi,

Trajanje: 45 min

Opći cilj: Objasniti da su ženska prava univerzalna i zagaranirana Općom poveljom o ljudskim pravima UN-a.

Obrazovni ishodi:

ZNANJA	VJEŠTINE	STAVOVI I VRIJEDNOSTI
Učenici će : - objasniti pojam diskriminacije žena - navesti područja diskriminacije - povezati praktične primjere diskriminacije s pravima iz Povelje UN-a - razlikovati različite vrste diskriminacije žena	Učenici će: - čitati s razumijevanjem - suradnički učiti - izlagati i prezentirati - vježbati fleksibilnost mišljenja mijenjanjem stavova u skladu s novom situacijom	Učenici će: - iskazati svoje stavove o određenim vrstama diskriminacije žena - preispitati stavove o ravnopravnosti muškaraca i žena - promijeniti stavove u skladu s novim spoznajama iskazati empatičnost uživljavanjem u tuđu situaciju

Materijal potreban za izvedbu nastave:

Ploča, radni materijali (listovi s otisnutim tvrdnjama, Opća deklaracija o ljudskim pravima, tekst o diskriminaciji žena)

TIJEK SATA:

vrijeme	aktivnosti nastavnika	aktivnosti učenika	metode i oblici rada
Uvodni dio 12 min	Nastavnik najavljuje temu: Jesu li žene i muškarci ravnopravni? Na ploču i zidove lijepi 5 tvrdnji (po izboru iz priloga 1). Djeli učenike u 5 skupina po 4/5 članova. Daje upute učenicima da u maloj skupini rasprave o tvrdnji te da na skali od 1 do 5 procjene koliko se slažu s njom. i Samoljepljivu strelicu (na kojoj je broj ili naziv skupine) stavljaju ispod odabranog broja. Nakon što obave zadatak nastavnik potiče diskusiju pitanjima: <ul style="list-style-type: none">- Oko kojih tvrdnji ste imali dileme?- Obrazložite o kojoj tvrdnji ste se najlakše dogovorili?- Obrazložite o kojoj tvrdnji ste se najlakše dogovorili?- Na kojim su se tvrdnjama skupine međusobno najmanje razišle?- Čime bi se moglo objasniti slaganje?- Na kojim su se tvrdnjama skupine međusobno najviše razišle?- Što bi mogao biti uzrok razilaženja?	Slušaju Rade zadatak, raspravljaju, usuglašavaju se, označavaju)	Rad u skupini Odgovaraju Diskusija
Glavni dio 20 min	Djeli učenicima radni materijal (prilog 1 skraćena povelja ljudskih prava UN-a) s uputom da pročitaju i da kratko komentiraju koja su im ljudska prava poznata, a koja su tek upoznali. Varijata 1	Slušaju uputu za rad, čitaju, komentiraju	Individualni rad, rad u skupini

	<p>Svakom učeniku iz skupine daje dio teksta (prilog 2) sa zadatkom da ga prouči, izdvoji bitno te izloži ostalima u skupini. koji mogu postavljati pitanja radi pojašnjenja</p> <p>Varijanta 2</p> <p>Učenike iz matične skupine razvrstava u ekspertne tako da svaka ekspertna grupa prouči i jedan dio teksta, izdvoji bitno, a po povratku u matičnu skupinu izloži ostalima koji mogu postavljati pitanja radi pojašnjenja</p> <p>Zadaje 18 minuta za obavljanje zadataka.</p> <p>Mjeri vrijeme</p>	<p>Rade zadatak po uputi, proučavaju, izdvajaju bitno, prepričavaju postavljaju pitanja</p>	<p>Suradničko učenje (metoda slagalice), razgovor</p>
Sniteza 13 min	<p>(vrednovanje za učenje)</p> <p>Daje učenicima zadatak da se razmisle o tvrdnjama koje su procjenjivali na početku sata te da odrede koja prava iz Povelje UN-a su ugrožena te da ponovno procjene tvrdnje koristeći znanja koja su stekli na satu i samoljepljive strelice pomaknu ako je došlo do promjene.</p> <p>(vrednovanje za učenje)</p> <p>Nakon što obave zadatak nastavnik potiče diskusiju pitanjima:</p> <ul style="list-style-type: none">- Jeste li se kaše dogovorili pri drugom procjenjivanju i zašto?- Za koje tvrdnje ste promijenili mišljenje?- Što je najviše utjecalo na promjenu vašeg mišljenja/stava? <p>vrednovanje kao učenje)</p> <ul style="list-style-type: none">- Kako ste se osjećali kada ste morali preispitivati svoje mišljenje/stav?	<p>Odgovaraju</p> <p>Odgovaraju</p>	<p>Diskusija</p>

	<ul style="list-style-type: none">- Jeste li imali otpor prema tome?- Jeste li kod nekih tvrdnji ustrajali na svom mišljenju unatoč suprotnim argumentima?- Je li vam važnije bilo ustrajati na svom mišljenju ili se prilagoditi argumentima i mišljenju skupine?- (poučavanje: ljudi često ne žele mijenjati stavove niti kada su suočeni s činjenicama i argumentima jer smatraju da je to znak slabosti. No upravo suprotno, mijenjanje stavova nakon razmatranja i kritičkog promišljanja znak je otvorenosti, fleksibilnosti i mudrosti) <p>(vrednovanje za učenje)</p> <p>Na kraju sata svaki učenik za sebe zapisuje 3 nove, značajne informacije. (ako ostane vremena nogu podijeliti i s razredom)</p>		
--	---	--	--

Domaća zadaća

(vrednovanje za učenje)

Pronaći primjere diskriminacije u jeziku i školskim udžbenicima (individualno ili u skupini)

Pogledati predavanje Kavite Ramdas upravljačice Globalnog fonda za žene, najveće svjetske fondacije za potporu pravima žena cijelog svijeta

(https://www.ted.com/talks/kavita_ramdas_radical_women_embracing_tradition)

Prilog 1

Nasilje u obitelji svaka žena
treba sama za sebe riješiti te
se uto ne bi trebale miješati.
se rodbina, susjedi ili država.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Tradicija je da u braku
vlasništvo nekretnina bude

upisano na muževu ime i to
treba poštovati.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Ako se u obitelji može
školovati samo jedno dijete,

bolje je da bude muško jer je
on u budućnosti hranitelj svoje
obitelji.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Opravdano je da poslodavac zaposli muškarca na radno mjesto koje uključuje česta putovanja, iako je manje kvalificiran od žene koja ima obitelj.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Ako poslodavac hvali fizički izgled zaposlenice, ona to

treba prihvati kao
kompliment.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Ako muškarac i žena moraju
birati između posla i obitelji,
prirodno je da se žena odrekne
karijere.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Pravo svake kulture/ zemlje je da odlučuje koja će prava imati žene.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Postoje poslovi koji su tipično muški ili ženski i pri odabiru zanimanja to treba poštovati.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Prirodno je da
muškarci budu na
rukovodećim
položajima jer su
sposobniji od žena.

1	2	3	4	5
Nimalo se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem

Prilog 2 Opća deklaracija o ljudskim pravima UN-a (skraćena)

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA UN-a

(10. prosinca 1948.)

PRAVO NA SLOBODU	PRAVO NA JEDNAKOST U DOSTOJANSTVU
PRAVO NA OSOBNU SIGURNOST	PRAVO NA JEDNAKOST U PRAVIMA
PRAVO NA DRŽAVLJANSTVO	PRAVO NA UTOČIŠTE U DRUGIM ZEMLJAMA
PRAVO NA ŽIVOT	PRAVO NA BRAK
PRAVO NA SLOBODU KRETANJA	PRAVO VLASNIŠTVA
PRAVO NA SLOBODU MIŠLJENJA I IZRAŽAVANJA	PRAVO NA SLOBODU SAVJESTI
PRAVO NA SLOBODU VJEROISPOVIJEDI	PRAVO NA MIRNO OKUPLJANJE I UDRUŽIVANJE
PRAVO NA IZBOR DRŽAVNE VLASTI	PRAVO NA SOCIJALNU SIGURNOST

PRAVO NA RAD I SLOBODAN IZBOR ZAPOSLENJA	PRAVO NA JEDNAKU NAKNADU ZA JEDNAK RAD
PRAVO NA ODMOR I SLOBODNO VRIJEME NA POSLU	PRAVO NA ŽIVOTNI STANDARD KOJI ODGOVARA ZDRAVLJU I DOBROBITI OSOBE
PRAVO NA OBRAZOVANJE	

PRILOG 3

Tekst preuzet sa stranice: <http://www.sezamweb.net/hr/diskriminacija/>, skraćen i prilagođen (po potrebi može se još skratiti)

Diskriminacija

1. dio

U društvu postoje **odnosi dominacije i podređenosti** u kojima je jedan dio društva u povoljnijem položaju od drugog zbog svog roda. **Odnosi između muškaraca i žena** su patrijarhalni ("**vladavina oca**"), Dominacija oca unutar obitelji simbolizira mušku dominaciju i u svim ostalim institucijama – vojska, policija, industrija, tehnologija, financije, znanost, politika su u muškim rukama. **Ženska podređenost** se reflektira u neravnopravnosti i razlikama između muškaraca i žena u obitelji i zajednici, a isto tako i u svim društvenim, ekonomskim, kulturnim i političkim interakcijama i odnosima. **Patrijarhat** ženama oduzima moć na mnogo načina: uvjeravajući ih da su inferiorne u odnosu na muškarce; tražeći od njih da se konformiraju s određenim stereotipnim, tj. "prikladnim" ponašanjem; niječeći im kontrolu nad njihovim tijelima, životima i radom, ograničavajući im pristup resursima i ograničavajući im mogućnost da sudjeluju u donošenju odluka koje utječu na njihove živote. Primjere diskriminacije možemo naći u svim područjima života: mali je broj žena na vodećim položajima, **ženski rad** se definira kao različit i manje važan od muškog, žene su nedostatno zastupljene u društvenim, političkim, ekonomskim i pravnim institucijama, **nasilje prema ženama** je u porastu, nejednakost se financiraju ženske i muške aktivnosti (npr. sport), žene su tretirane kao **seksualni objekti**.

2. dio

Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) sadrži definiciju termina diskriminacija žena koji označava "svaku razliku, isključenje ili ograničenje učinjeno na osnovi spola kojemu je posljedica ili svrha da ženama ugrozi ili onemogući priznanje, uživanje ili korištenje ljudskih prava i osnovnih sloboda na političkom, gospodarskom, društvenom, kulturnom, građanskom ili drugom području, bez obzira na njihovo bračno stanje, na osnovi jednakosti muškaraca i žena." Važno je napomenuti da su ovom definicijom obuhvaćene **neposredna i posredna diskriminacija**. Posredna diskriminacija se odnosi na mjere ili pravne norme koje su neutralne ili jednake za sve, ali njihove posljedice većinom pogadaju žene. Primjerice, tvrtka propisuje isključivo nošenje hlača i cipele bez potpetica, iako nema Posredna diskriminacija je češća u demokratskim društvima jer zakoni sprječavaju otvorenu diskriminaciju.

U pravnom smislu RH je tek 2003. godine definirala diskriminaciju u okviru **Zakona o ravnopravnosti spolova**.

3. dio

Postojanje diskriminacije prema ženama možemo potkrijepiti različitim statističkim podacima. Postojanje odgovarajućih statističkih podataka preduvjet je utvrđivanja položaja žena u različitim područjima društvenog života, pa tako i utvrđivanja mjera kojima se utječe na taj položaj. Problem je što u Hrvatskoj još uvijek u nekim važnim područjima ne postoje podaci razlučeni prema spolu.

Prema statistikama UN-a:

- **žene obavljaju 67% svjetskoga rada**
- **zarađuju 10% svjetskog dohotka**
- **vlasnice su 1% svjetskog imetka**
- **žene čine 70% nepismenih u svijetu**
- **širom svijeta žene zarađuju 20-50% manje za jednak rad nego muškarci**
- **od 1.3 milijarde ljudi koji žive u potpunom siromaštvu 70% su žene**
- **žene obavljaju između 10 i 20% direktorskih i upravnih poslova**
- **žene zauzimaju 10% mjesta u parlamentima**
- **5% predsjednica država su žene**

U Europskoj uniji:

- **žene obavljaju 80%kućanskih poslova, čak i ako su zaposlene izvan kuće**
- **žene provode dvostruko više vremena u brizi oko djece nego muškarci**
- **za isti posao žene su u prosjeku plaćene 25% manje nego muškarci**
- **20% žena doživjelo je neki oblik rodno uvjetovanog nasilja**
- **98% žrtava obiteljskog nasilja su žene**

4. dio

Žene značajno pridonose ekonomiji kroz plaćeni rad koji obavljaju. Pristup žena plaćenom radu je ključan za njihove napore u ostvarenju ekonomske ravnopravnosti. Plaćeni posao žena se općenito smatra manje važnim nego muški. Žene i dalje zarađuju znatno manje nego muškarci i češće okupiraju poslove nižeg statusa i s manje beneficija.

Žene najviše pridonose ekonomiji svojim neplaćenim radom – briga o starijim ljudima, briga o djeci, kućanski poslovi, volonterski rad. Budući da se uz neplaćeni posao žena ne veže novčana vrijednost, bile su potrebne mnoge godine da bi vlade izmjerile neplaćene sate rada. Iz ovog razloga, mnoge aktivnosti žena nisu uzimane u obzir pri razvijanju zakona i politika. Ovaj propust je još pogoršao postojeće stanje neravnopravnosti. Npr. podaci za Kanadu govore da žene odrađuju 2/3 od 25 bilijuna neplaćenih radnih sati svake godine, a podaci iz Velike Britanije govore da bi žene zarađivale oko 15 000 funti više kada bi im plaćali tržišnu cijenu za njihov neplaćeni rad.

Stvarna **ravnopravnost** se može postići tek ukoliko žene i muškarci ravnopravno dijele pozicije na tzv. mjestima moći i odlučivanja, no da bi se to ostvarilo potrebna je kritična masa od najmanje 30% žena na mjestima gdje se donose odluke.

5. dio

Seksizam je **oblik društvene diskriminacije i segregacije osobe na temelju spola**. Glavne žrtve su žene. Seksizam može biti **neprijateljski (negativni stereotipi o ženama)** te **dobrohotan** kada se ženama pripisuju "pozitivne" karakteristike ("žene su nježne, nevine", "žene treba zaštititi"). Oba u sebi sadrže iste prepostavke (žene su slabiji spol), polaze od **tradicionalnih rodnih uloga** i služe opravdanju i održavanju patrijarhalnih društvenih struktura.

Seksizam podržava i na njega utječe:

- **socijalizacija** - od rođenja oba spola se uče prihvaćanju seksističkog razmišljanja i ponašanja
- **očekivanja okoline i stavovi odraslih** o rodno prikladnom ponašanju dovode do različitog ponašanja prema muškoj i ženskoj djeci, pa se žene ponašaju u skladu sa stereotipnim očekivanjem kulture (od njih se manje očekuje, manje ih se ohrabruje te postavljaju niže ciljeve u životu, nedostaje im samopouzdanja i često se ponašaju kao žrtve)
- **škola i sustav obrazovanja**- osiguravaju prijenos društveno poželjnih znanja i vrijednosti putem nastavnih programa i planova te udžbenika. Njihov sadržaj značajno utječe na konstrukciju društveno poželjne slike ženskog i muškog spola u društvu.
- **društvene uloge** koje se pripisuju ženama i muškarcima su različite i različito su vrednovane. Čim neka profesija postane feminizirana, tj. većinu čine žene, u pravilu postaje slabije plaćena i to ne zato što žene slabije obavljaju posao, Kada **javno djeluju uglavnom ostaju u tipičnim ženskim sektorima** kao što su socijalna skrb, prosvjeta. Na **hijerarhijski nižim pozicijama su, s nižom plaćom i društvenim statusom**. Kada se nađu u politici, usredotočuju se na ženske teme, a gotovo ih ni nema na najvišim pozicijama odlučivanja.
- **mediji** - snažan utjecaj stereotipa koji ženu automatski prikazuju kao **seksualni objekt**, podčinjenu htijenjima i maštarijama dominantnih muškaraca.